

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ (Κατεύθυνση)

ΛΥΣΙΟΥ

ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ

Προοίμιο § 3

Σημειώσεις:

1. Κατά τη διδασκαλία της §3, οι μαθητές θα γνωρίσουν τις δευτερεύουσες Ειδικές Προτάσεις. Είναι καλό να συμπληρωθεί η διδασκαλία στα πλαίσια του μαθήματος της Θεματογραφίας (Βλ. υλικό στην ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. Συντακτικό/Ονοματικές προτάσεις).
2. Αποστέλλεται συμπληρωματικό υλικό, που αφορά στη διδασκαλία για τα δίπτωτα ρήματα.
3. Συστήνεται η διδασκαλία των Παραθετικών των επιθέτων και επιρρημάτων (ομαλών και ανωμαλών) με τη χρήση του βιβλίου της Γραμματικής.
4. Μετά και τη διδασκαλία του Προοιμίου, είναι καλό να γίνει μια σύντομη σύνοψη των όσων προηγήθηκαν μέσα από επαναληπτικές ασκήσεις:
  - Σε αρχικούς χρόνους των ρημάτων που καταγράφηκαν (χρονικές και εγκλιτικές αντικαταστάσεις)
  - Στο τελικό/ ειδικό απαρέμφατο (αναγνώριση, συντακτικός ρόλος απαρεμφάτου)
  - Στις δευτερεύουσες προτάσεις (αναγνώριση σε σχέση και με τις γνώσεις των μαθητών στα Νέα Ελληνικά).
4. Συνοψίζονται τα βασικά σημεία της επιχειρηματολογίας του Μαντίθεου.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ (Κατεύθυνση)
ΛΥΣΙΟΥ
ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ

Προοίμιο § 3

Ἄξιὸν δὲ, ὃ βουλή, ἔαν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω,
ὥς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὥς
ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν,
μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι.

Σημειώστε **από πόσες προτάσεις** αποτελείται το απόσπασμα που εξετάζουμε. Μπορείτε να συμβουλευτείτε την πιο κάτω διαγραμματική παρουσίαση.

Αποτελείται από ..... προτάσεις (κύριες – δευτερεύουσες).
Είδη προτάσεων: α) .....
β) .....
γ) .....
δ) .....

Τι προτίθεται να αποδείξει ο Μαντίθεος στους βουλευτές; Απαντήστε στα Αρχαία Ελληνικά.

.....
.....
.....

Τι θα πάθει, αν δεν το αποδείξει; Απαντήστε στα Αρχαία Ελληνικά.

.....
.....

Να συζητήσετε στην ομάδα σας/με το διπλανό σας σχετικά με **το μόριο ξάν**. Ποιο παρόμοιο μόριο γνωρίζετε στα Νέα Ελληνικά και ποιο είδος πρότασης εισάγει;

.....
.....
Με ποιο άλλο μόριο που γνωρίζατε (§1) εισάγεται αυτό το είδος της δευτερεύουσας πρότασης; .....
Μπορείτε να αντλήσετε περισσότερες πληροφορίες από το βιβλίο του Συντακτικού σας, σ. 151.

ὥς: Να προσπαθήσετε να μεταφράσετε τον πιο πάνω σύνδεσμο. ....
Από πού εξαρτάται και τι επεξηγεί; .....

- Μπορείτε να μελετήσετε από το Συντακτικό σας στη σελ. 139, §155. Να αντλήσετε περισσότερες πληροφορίες για την περίπτωση της δευτερεύουσας αυτής πρότασης. ....
- Με ποιον άλλο σύνδεσμο εισάγεται η πρόταση αυτή; Ποια η διαφορά στη σημασία των δύο συνδέσμων; (προσοχή στη **σημείωση β'**, σελ. 140, §156) .....

μετέχειν <μετέχω

Ενεστ.....
Παρατ.....
Μέλ .....
Αόρ. ....
Παρακ. ....
Υπερσ.....

εὖνους: το επίθετο συντακτικά είναι ..... στο ..... μέσω του συνδετικού ρήματος .....
εὖνους < εὖ + νοῦς < εὖνοια
Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά λέξεις, αλλάζοντας το α' συνθετικό, π.χ. ὑπό-νοια, ..., ..., ..., ...

Μελετήστε τη σύνταξη των πιο κάτω ρημάτων.

ἐπιδείξω .....
.....
άμεσο αντ. .... σε πτώση .....
έμμεσο αντ. .... σε πτώση .....
μετέχειν .....
.....
άμεσο αντ. .... σε πτώση .....
έμμεσο αντ. .... σε πτώση .....

ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Θυμηθείτε στα νέα Ελληνικά:

- Θα δείξω στη Μαρία την άσκηση. άμεσο αντ. .... έμμεσο αντ. ....
- Δίνω στον Πέτρο την μπάλα. άμεσο αντ. .... έμμεσο αντ. ....

Για να μελετήσετε τα δίπτωτα ρήματα μπορείτε να ανατρέξετε στις σσ. 58 – 62 (όπου και συνοπτική παρουσίασή τους, ιδιαίτερα δε την § 60).

ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καὶ> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἕμὲ δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χεῖρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἴππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

εἶναι: ἀπαρέμφατο του ρ. ....

Να γράψετε το ἀπαρέμφατο του ρ. και στους υπόλοιπους χρόνους (Γραμματική, σ. 162, § 275).

ΧΡΟΝΟΙ **ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ**

.....	.....
.....	.....
.....	.....

πρῶτον δὲ ἀποδείξω: ..... πρόταση

(τι;) ὡς
     ├── οὐχ ἴππευον
     ├── οὐδ' ἐπεδήμουν
     └── οὐδὲ μετέσχον

Να αναγνωρίσετε το εἶδος των προτάσεων και να γράψετε το συντακτικὸ τους ρόλο.

.....
 .....

Ἔχετε μάθει τι εἰσάγει το μόριο ἐάν. Προσέξτε πῶς συνδέουμε τη δευτερεύουσα αὐτὴ πρόταση με τὴν κύρια.

ἐὰν δὲ φαίνωμαι → βεβιωκῶς = (εἶδος μετ.) .....
 ἀπό το ρ. που εἶναι .....
 μετρίως = ...
 περὶ τὰ ἄλλα ..... ἀναφορᾶς
 (ὡς προς .....)

(καὶ) παρὰ τὴν δόξαν
 καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους } .....
 (ἀντίθετα με .....)

ἐναντίωσης

δέομαι ἐγώ

(θυμηθείτε στα ν.ε.:
 παρακαλῶ κάποιον
 να κάνει κάτι)

συντακτ. ρόλος) .....
 .....

ὑμῶν

↓

δοκιμάζειν

↓

..... ἀπαρέμφατο
 .....

(ποιον;) .....

(συντ. ρ.) .....

(δέομαι ἐγώ) → **ἡγεῖσθαι** (Υπ. ὑμᾶς) φαινόμενο .....

↓

(τι;) ..... (ποιοι;) ..... (τι εἶδους;) .....

χείρους: συντακτικὰ εἶναι ..... στο .....
 .....

Παραθετικά:

πλέον

πολὺ

χεῖρους

Οι λέξεις αυτές κατατάσσονται στα
 ἀνώμαλα παραθετικά (Γραμματική,
 σελ.123, § 196).

Να γράψετε τους ἄλλους βαθμούς των πιο πάνω ἐπιθέτων:

.....
 .....
 .....

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ (Κατεύθυνση)
ΛΥΣΙΟΥ
ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ

Προοίμιο § 3

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

Ἄξιὸν δέ, ὃ βουλή, ἔαν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι.

Σημειώστε **από πόσες προτάσεις** αποτελείται η περίοδος λόγου που εξετάζουμε. Μπορείτε να συμβουλευτείτε την πιο κάτω διαγραμματική παρουσίαση.

Αποτελείται από τέσσερις προτάσεις (κύριες – δευτερεύουσες).

Εἶδη προτάσεων: α) κύρια
β) δευτερεύουσα
γ) δευτερεύουσα
δ) δευτερεύουσα

Τι προτίθεται να αποδείξει ο Μαντίθεος στους βουλευτές; Απαντήστε στα Αρχαία Ελληνικά.

Ὡς εὖνους ἔστι τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασται τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν αὐτοῖς.

Τι θα πάθει, αν δεν το αποδείξει; Απαντήστε στα Αρχαία Ελληνικά.

Μηδὲν πῶ αὐτῷ πλέον εἶναι.

Να συζητήσετε στην ομάδα σας/με το διπλανό σας σχετικά με **το μόριο ἔάν**.

Ποιο παρόμοιο μόριο γνωρίζετε στα Νέα Ελληνικά και ποιο είδος πρότασης εισάγει;

Το μόριο εάν/αν. Εισάγει υποθετική πρόταση.

Με ποιο άλλο μόριο που γνωρίσατε (§1) εισάγεται αυτό το είδος της δευτερεύουσας πρότασης; **Εἰ**

Μπορείτε να αντλήσετε περισσότερες πληροφορίες από το βιβλίο του Συντακτικού σας, σ. 151.

ὡς: Να προσπαθήσετε να μεταφράσετε τον πιο πάνω σύνδεσμο. **ὄτι ...**

Από πού εξαρτάται και τι επεξηγεί;

Εξαρτάται από το ρ. ἐπιδείξω (αντ. στο ρ.) και επεξηγεί το τοῦτο (δεικτ. αντωνυμία ουδετέρου γένους).

- Μπορείτε να μελετήσετε από το Συντακτικό σας στη σελ. 139, §155. Να αντλήσετε περισσότερες πληροφορίες για την περίπτωση της δευτερεύουσας αυτής πρότασης. **Δευτερ. ειδική πρόταση, με τον ειδικό σύνδεσμο ὡς (υποκειμενική αιτιολογία).**
- Με ποιον άλλο σύνδεσμο εισάγεται η πρόταση αυτή; Ποια η διαφορά στη σημασία των δύο συνδέσμων; (προσοχή στη **σημείωση β'**, σελ. 140, §156). **Με τον ειδικό σύνδ. ὄτι (πραγματική αιτιολογία).**

μετέχειν <μετέχω

Ενεστ. μετέχω
Παρατ. μετέχων
Μέλ. μεθέξω/
μετασχίσσω
Αόρ. μετέσχον
Παρακ. μετέσχηκα
Υπερσ. μετεσχέκειν

εὖνους: το επίθετο συντακτικά είναι **κατηγορούμενο** στο **εννοούμενο υποκ.**, ἐγώ, μέσω του συνδετικού ρήματος εἰμί.

εὖνους < εὖ + νοῦς < εὖνοια

Να γράψετε στα Νέα Ελληνικά λέξεις, αλλάζοντας το α' συνθετικό, π.χ. ὑπό-νοια, παρὰ - νοια, μετά-νοια, ἐν-νοια

Μελετήστε τη σύνταξη των πιο κάτω ρημάτων.

ἐπιδείξω → **τοῦτο**
                                → **ὑμῖν**

άμεσο αντ. **τοῦτο** σε πτώση **αιτιατική**

έμμεσο αντ. **ὑμῖν** σε πτώση **δοτική**

μετέχειν → **τῶν κινδύνων**

                                → **ὑμῖν**

άμεσο αντ. **τῶν κινδύνων** σε πτώση **γενική**

έμμεσο αντ. **ὑμῖν** σε πτώση **δοτική**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Θυμηθείτε στα νέα Ελληνικά:

- Θα δείξω στη Μαρία την άσκηση. άμεσο αντ. **την άσκηση** έμμεσο αντ. **στη Μαρία**
  - Δίνω στον Πέτρο την μπάλα. άμεσο αντ. **την μπάλα** έμμεσο αντ. **στον Πέτρο**
- Για να μελετήσετε τα δίπτωτα ρήματα μπορείτε να ανατρέξετε στις σσ. 58 – 62 (όπου και συνοπτική παρουσίασή τους, ιδιαίτερα δε την § 60).

ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καὶ> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἴππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

εἶναι: απαρέμφατο του ρ. εἶμι
 Να γράψετε το απαρέμφατο του ρ. και στους υπόλοιπους χρόνους (Γραμματική, σ. 162, § 275).

ΧΡΟΝΟΙ	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ
Ενεστ.	εἶναι
Μέλ.	ἔσσεσθαι
Αόρ. β'	γενέσθαι
Παρακ.	γενονέναι

πρῶτον δὲ ἀποδείξω: κύρια πρόταση

(τι;) ὡς οὐχ ἴππευον
 οὐδ' ἐπεδήμουν
 οὐδὲ μετέσχον

Να αναγνωρίσετε το εἶδος των προτάσεων και να γράψετε το συντακτικό τους ρόλο. Δευτερεύουσες ειδικές προτάσεις. Εισάγονται με τον ειδικό σύνδεσμο ὡς (υποκειμ. Αιτιολογία). Είναι αντικείμενα στο ρ. ἀποδείξω.

Ἔχετε μάθει τι εισάγει το μόριο ἐάν. Προσέξτε πῶς συνδέουμε τη δευτερεύουσα αυτή πρόταση με την κύρια.

ἐὰν δὲ φαίνωμαι → βεβιωκῶς = (εἶδος μετ.) κατηγορημ. συν. από το ρ. που είναι συγγενικό με το ρ. εἶμι.

μετρίως = επιρ. προσδ. τρόπου
 περὶ τὰ ἄλλα = εμπρ. προσδ. αναφοράς
 (ὡς προς .....)

(καὶ) παρὰ τὴν δόξαν } εμπρ.
 καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους } προσδ.
 (αντίθετα με .....) } **εναντίωσης**

δέομαι ἐγώ → **ὑμῶν**
 (θυμηθείτε στα ν.ε.: παρακαλώ κάποιον να κάνει κάτι)
 συντακτ. ρόλος) έμμεσο αντ.

δοκιμάζειν
 ↓
τελικό απαρέμφατο
 άμεσο αντ.

(ποιον;) ἐμὲ
 (συντ. ρ.) αντ.

(δέομαι ἐγώ) → **ἡγεῖσθαι** (Υπ. ὑμᾶς) φαινόμενο ετεροπρ.

(τι;) **εἶναι** (ποιοι;) **τούτους** (τι είδους;) **χείρους χείρους:** συντακτικά είναι κατηγορούμενο στο **τούτους**

Παραθετικά:

πλέον
πολύ
χείρους } **Οι λέξεις αυτές κατατάσσονται στα ανώμαλα παραθετικά (Γραμματική, σελ.123, § 196).**

Να γράψετε τους άλλους βαθμούς των πιο πάνω επιθέτων:
πλέον (συγκριτικός βαθμός)   **πολύ** (θετ.)   **πλείστον** (υπ.)
πολύ (θετικός βαθμός)   **πλέον** (συγκ.)   **πλείστον** (υπ.)
χείρους/χείρονας (συγκρ. βαθμ.)   **κακούς** (θετ.)   **χειρόστους** (υπ.)

ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Στα παραδείγματα που ακολουθούν σημειώστε τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε αιτιατική (άμεσο) και γενική (έμμεσο) και δηλώστε παράλληλα την ευρύτερη νοηματική κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Παραδείγματα	Κατηγορίες ρημάτων
1. Ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.	....
2. Ἠλλάξαντο πολλῆς κακοδαιμονίας πολλὴν εὐδαιμονίαν.	....
3. Τοῦτο χρημάτων Φίλιππος ὠνεῖται.	....
4. Ἔπαυσαν τὸν Τιμόθεον τῆς στρατηγίας.	....
5. Λῦσόν με τῶν δεσμῶν.	....
6. Λαμβάνω σε τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς.	....
7. Τῶν λόγων ἡμᾶς Λυσίας εἰστία.	....
8. Πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος.	....
9. Ὁ Μέλητος ἐγράψατό με ἀσεβείας.	....
10. Διώξομαί σε δειλίας.	....
11. Εὐδαιμονίσά σε τοῦ τρόπου.	....

Στα παραδείγματα που ακολουθούν σημειώστε τα ρήματα που συντάσσονται με δύο αιτιατικές (η μία δηλώνει πρόσωπο και η άλλη πράγμα-άμεσο είναι όποια δηλώνει πρόσωπο) και δηλώστε παράλληλα την ευρύτερη νοηματική κατηγορία στην οποία ανήκουν.

1. Οὗτος ἀποστερεῖ τὴν τιμὴν ἐμέ.	.....
2. Σωκράτης οὐκ ἐπράττετο τοὺς μαθητὰς χρήματα.	.....
3. Διδάσκω σὲ τὴν στρατηγίαν.	.....
4. Ὑπομιμνήσκω τοὺς Ἀθηναίους τάδε.	.....
5. Ὁ πάππος ἐνέδυσσε Κῦρον καλὴν στολήν.	.....
6. Οἱ πονηροὶ ἐργάζονται τοὺς ἀγαθοὺς κακόν.	.....

Συνοπτικός πίνακας διάκρισης άμεσου και έμμεσου αντικειμένου

Αντικείμενα	Άμεσο	Έμμεσο
Αιτιατική + Γενική		
Αιτιατική + Δοτική		
Γενική + Δοτική		
Αιτιατική + Αιτιατική		

ΔΙΠΤΩΤΑ ΡΗΜΑΤΑ

Στα παραδείγματα που ακολουθούν σημειώστε τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε αιτιατική (άμεσο) και γενική (έμμεσο) και δηλώστε παράλληλα την ευρύτερη νοηματική κατηγορία στην οποία ανήκουν.

Παραδείγματα	Κατηγορίες ρημάτων
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. 2. Ἡλλάξαντο πολλῆς κακοδαιμονίας πολλήν εὐδαιμονίαν. 3. Τοῦτο χρημάτων Φίλιππος ὠνεῖται. 4. Ἔπαυσαν τὸν Τιμόθεον τῆς στρατηγίας. 5. Λῦσόν με τῶν δεσμῶν. 6. Λαμβάνω σὲ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς. 7. Τῶν λόγων ἡμᾶς Λυσίας εἰστία (μας «χόρτασε» με τους λόγους του ο Λυσίας). 8. Πληρῶ τὴν φιάλην ὕδατος. 9. Ὁ Μέλητος ἐγράψατό με ἀσεβείας. 10. Διώξομαί σε δειλίας. 11. Εὐδαιμονισά σε τοῦ τρόπου. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ακοῆς, πληροφόρησης (ἀκούω, μανθάνω, πυνθάνομαι) 2. ανταλλαγῆς, αγοράς, πώλησης, απόδοσης τιμών, υπερτίμησης (ἀνταλλάσσω, ἀμείβομαι, ἀγοράζω, ὠνούμαι, πωλῶ, πιπράσκω, ἀξιῶ=κρίνω κάποιον ἀξιο, τιμῶ, τιμῶμαι) 3. απαλλαγῆς, στέρησης, απομάκρυνσης, χωρισμοῦ, κωλύματος (κωλύω, ἐμποδίζω, παύω, ἀποστερῶ, εἴργω) 4. έλξης, λήψης (ἐλκύω, ἄγω) 5. πλησμονῆς, κένωσης, ερήμωσης (ἐστιῶ, πληρῶ, μεστῶ, κενῶ, ἐρημῶ) 6. ψυχικό πάθος και τα δικανικά (κατηγορῶ, ἐπαινῶ, μισῶ, αἰτιῶμαι, διώκω, φεύγω, γράφομαι=καταγγέλλω)

Στα παραδείγματα που ακολουθούν σημειώστε τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε αιτιατική (άμεσο) και δοτική (έμμεσο) και δηλώστε παράλληλα την ευρύτερη νοηματική κατηγορία στην οποία ανήκουν.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Παρμενίων λέγει τάδε Ἀλεξάνδρῳ. 2. Τοὺς ἰππεῖς ἔδειξε τῷ Κλεάρχῳ. 3. Δημοσθένης παραινεί ταῦτα Ἀθηναίους. 4. Ἡ μωρία δίδωσιν ἀνθρώποις κακά. 5. Ὁ σίδηρος ἀνισοῖ τοὺς ἀσθενεῖς τοῖς ἰσχυροῖς. 6. Κεράννυμι ὔδωρ τῷ οἴνῳ. 7. Δημοσθένης συνεβούλευε Ἀθηναίους ταῦτα. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. συμβουλή, υπόσχεση, διαταγή, δήλωση (λέγω, παραινῶ, φράζω, κηρύττω, ὑπισχνοῦμαι, δηλῶ, δείκνυμι) 2. παροχή, δόση, οφειλή, αποστολή (παρέχω, δίδωμι, ὀφείλω, φέρω, πέμπω, προσάγω) 3. μείξη, εξίσωση, ομοίωση, συνδιαλλαγή (μείγνυμι, ἐξισῶ, συναλλάττω, κεράννυμι=ανακατεύω) 4. σύνθετα με το ἐν και σύν
--	--

Στα παραδείγματα που ακολουθούν σημειώστε τα ρήματα που παίρνουν αντικείμενο σε γενική (άμεσο) και δοτική (έμμεσο) και δηλώστε παράλληλα την ευρύτερη νοηματική κατηγορία στην οποία ανήκουν.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Ἡμεῖς μετεσχῆκαμεν ὑμῖν τῶν ἱερῶν. 2. Μεταδίδωμι τοῦ βάρους τοῖς φίλοις. 3. Οὐκ ἀντιποιούμεθα βασιλεῖ τῆς ἀρχῆς. 4. Μή μοι φθονήσης τοῦ μαθήματος. 5. Συγγιγνώσκω σοι τῆς ἐπιθυμίας. 6. Ἴσως ἂν μοι, ὃ ἄνδρες δικασταί, φυγῆς τιμήσαιτε. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. συμμετοχῆς, μετάδοσης, παραχώρησης (μετέχω, μεταδίδωμι, μεταλαμβάνω, κοινωνῶ, ἀντιποιοῦμαι= διεκδικῶ, παραχωρῶ, ὑπανίσταμαι) 2. τα ρήματα φθονῶ, μέμφομαι 3. το ρῆμα συγγιγνώσκω= συγχωρῶ κάτι σε κάποιον 4. δικανικά ρήματα (τιμῶ, τιμῶμαι= προτείνω ως δικαστής ή ως κατήγορος)
---	---

Στα παραδείγματα που ακολουθούν σημειώστε τα ρήματα που συντάσσονται με δύο αιτιατικές (η μία δηλώνει πρόσωπο και η άλλη πράγμα-άμεσο είναι όποια δηλώνει πρόσωπο) και δηλώστε παράλληλα την ευρύτερη νοηματική κατηγορία στην οποία ανήκουν.

<ol style="list-style-type: none"> 1. Οὗτος ἀποστερεῖ τὴν τιμὴν ἐμέ. 2. Σωκράτης οὐκ ἐπράττετο τοὺς μαθητὰς χρήματα. 3. Διδάσκω σὲ τὴν στρατηγίαν. 4. Ὑπομιμνήσκω τοὺς Ἀθηναίους τάδε. 5. Ὁ πάππος ἐνέδυσε Κῦρον καλὴν στολήν. 6. Οἱ πονηροὶ ἐργάζονται τοὺς ἀγαθοὺς κακόν. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. αίτησης, απόκρυψης, ερώτησης, στέρησης, είσπραξης (κρύπτω, είσπράττω, ἀποστερῶ, πρᾶττομαι= είσπράττω, αἰτῶ) 2. διδασκαλίας, υπενθύμισης (διδάσκω, ἀναμιμνήσκω, ὑπομιμνήσκω) 3. ένδυση, έκδυση (ένδύω, έκδύω) 4. τα ρήματα ἐργάζομαι, εὐεργετῶ
---	---

Συνοπτικός πίνακας διάκρισης άμεσου και έμμεσου αντικειμένου

Αντικείμενα	Άμεσο	Έμμεσο
Αιτιατική + Γενική Λῦσόν	αιτιατική με	γενική τῶν δεσμῶν
Αιτιατική + Δοτική Παρμενίων λέγει	αιτιατική τάδε	δοτική Ἀλεξάνδρω
Γενική + Δοτική Μεταδίδωμι	γενική τοῦ βάρους	δοτική τοῖς φίλοις
Αιτιατική + Αιτιατική Ὑπομιμνήσκω	όποια δηλώνει πρόσωπο τοὺς Ἀθηναίους	όποια δηλώνει πράγμα τάδε

Ασκήσεις

1. Να βρείτε τα αντικείμενα των υπογραμμισμένων δίπτωτων ρημάτων που ακολουθούν και να μεταφράσετε τις προτάσεις.

Κριτίας μηδὲν ἀγαθὸν ἐποίησε τὴν πόλιν.

Τῆς ἐλευθερίας ἐκόντες παρεχωρήσατε Φιλίππῳ.

Ὁ δὲ τοῖς πονηροῖς ὁδὸν δείκνυσι.

Τὰ τῶν Θετταλῶν πράγματα πολλὴν ἀθυμίαν παρεῖχε Φιλίππῳ.

Ἐπλήρωσαν τὰ ταμεῖα σίτου.

Ἐπιστέλλει Εὐβοεῦσι τοιαύτας ἐπιστολάς.

Τοῖς φίλοις μεταδίδοτε τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν.

Φιλίππῳ Ἀμφιπόλεως παρακεχωρήκαμεν.

Ταῦτα ἐγὼ ἀπαγγελοῦ βασιλεῖ.

Ἔδοσαν τούτῳ χρήματα οἱ βουλόμενοι ἀποστῆναι Ἀθηναίων.

Οἱ Κερκυραῖοι ἐκώλυσαν τὰς ναῦς τοῦ ἀποπλευσαι οἴκαδε.

Ἐπειράθησαν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς τῆς πόλεως.

Ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν.

2. Να τοποθετήσετε τις λέξεις της παρένθεσης στην κατάλληλη πτώση ως αντικείμενα, λαμβάνοντας υπόψη τους ρηματικούς τύπους από τους οποίους εξαρτώνται.

Οἱ ἄγροὶ οὐ φέρουσιν ..... (καρποί, γεωργοί).

Ἄν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἡ νίκη ..... φέρει (ἡμεῖς, αἰσχύνη).

Σωκράτης ἐδίδασκε ..... (ἀρετῇ, νέοι).

Ἀλέξανδρος ἐνέδυσσε ..... (στρατιῶται, θώρακες).

Μεταδίδως ..... (κύων, σῖτος).

Οἱ Ἀθηναῖοι κατέγνωσαν ..... (οἱ στρατηγοί, θάνατος).

Σωκράτης ..... οὐκ ἐπράττετο ..... (οἱ αὐτοῦ ἐπιθυμοῦντες, χρήματα).

Δείξουσιν οἱ μαθηταὶ ..... (ἡμεῖς, ὁδός).

Αἱ ἀκροπόλεις ἔφερον ..... (κόσμος, αἱ πόλεις).

Τὰ μαθήματα ἀποτρέπει ..... (οἱ νεώτεροι, πολλὰ ἀμαρτήματα).

Ασκήσεις

1. Να βρείτε τα αντικείμενα των υπογραμμισμένων δίπτωτων ρημάτων που ακολουθούν και να μεταφράσετε τις προτάσεις.

Κριτίας μηδὲν ἀγαθὸν (έμμεσο) ἐποίησε τὴν πόλιν (άμεσο).

Ο Κριτίας δεν έκανε κανένα καλό στην πόλη.

Τῆς ἐλευθερίας (άμεσο) ἐκόντες παρεχωρήσατε Φιλίππῳ (έμμεσο).

Με τη θέλησή σας παρεχωρήσατε την ελευθερία στο Φίλιππο.

Ὅ δὲ τοῖς πονηροῖς (έμμεσο) ὁδὸν (άμεσο) δείκνυσι.

Αυτός δείχνει στους κακούς το δρόμο.

Τὰ τῶν Θετταλῶν πράγματα πολλὴν ἀθυμίαν (άμεσο) παρείχε Φιλίππῳ (έμμεσο).

Η κατάσταση στη Θεσσαλία προκαλούσε πολλή στενοχώρια στο Φίλιππο.

Ἐπλήρωσαν τὰ ταμεῖα (άμεσο) σίτου (έμμεσο).

Γέμισαν τις αποθήκες με σιτάρι.

Ἐπιστέλλει Εὐβοεῦσι (έμμεσο) τοιαύτας ἐπιστολάς (άμεσο).

Στέλνει στους Ευβοείς τέτοιου είδους επιστολές.

Τοῖς φίλοις (έμμεσο) μεταδίδοτε τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν (άμεσο).

Μεταδώστε στους φίλους τα δικά σας αγαθά.

Φιλίππῳ (έμμεσο) Ἀμφιπόλεως (άμεσο) παρακεχωρήκαμεν.

Έχουμε παρεχωρήσει την Αμφίπολη στο Φίλιππο.

Ταῦτα (άμεσο) ἐγὼ ἀπαγγελῶ βασιλεῖ (έμμεσο).

Εγώ θα ανακοινώσω αυτά στο βασιλιά.

Ἔδοσαν τούτῳ (έμμεσο) χρήματα (άμεσο) οἱ βουλόμενοι ἀποστῆναι Ἀθηναίων.

Έδοσαν σ' αυτόν χρήματα αυτοί που ήθελαν να αποστατήσουν από τους Αθηναίους.

Οἱ Κερκυραῖοι ἐκώλυσαν τὰς ναῦς (άμεσο) τοῦ ἀποπλεῦσαι (έμμεσο) οἴκαδε.

Οι Κερκυραίοι εμπόδισαν τα πλοία από το να αποπλεύσουν στην πατρίδα.

Ἐπειράθησαν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς (άμεσο) τῆς πόλεως (έμμεσο).

Προσπάθησαν να μας εξορίσουν από την πόλη.

Ἐγὼ νομίζω χάριν (άμεσο) ὑμᾶς τοῖς θεοῖς (έμμεσο) ὀφείλειν.

Εγώ νομίζω ότι οφείλετε ευγνωμοσύνη στους θεούς.

2. Να τοποθετήσετε τις λέξεις της παρένθεσης στην κατάλληλη πτώση ως αντικείμενα, λαμβάνοντας υπόψη τους ρηματικούς τύπους από τους οποίους εξαρτώνται.

Οἱ ἄγροὶ οὐ φέρουσιν καρποὺς γεωργοῖς.

Ἄν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἡ νίκη ἡμῖν αἰσχύνην φέρει.

Σωκράτης ἐδίδασκε ἀρετὴν νέους.

Ἀλέξανδρος ἐνέδυσσε στρατιώτας θώρακας.

Μεταδίδωσ σίτου κυνί.

Οἱ Ἀθηναῖοι κατέγνωσαν στρατηγῶν θάνατον.

Σωκράτης τοὺς αὐτοῦ ἐπιθυμοῦντας οὐκ ἐπράττετο χρήματα.

Δείξουσιν οἱ μαθηταὶ ἡμῖν ὁδόν.

Αἱ ἀκροπόλεις ἔφερον κόσμον ταῖς πόλεσι.

Τὰ μαθήματα ἀποτρέπει τοὺς νεωτέρους πολλῶν ἁμαρτημάτων.

Κείμενα για μετάφραση και εξάσκηση

Α' επίπεδο

Ka^ˆ g|r^ˆ ἡ τῆ γῆ ἤρcousi Lakedaimōnioi ka^ˆ ἡ τῆ γαλιετῶν τῶν νᾶν crōnon. οὐκ οὐτε οὐτε ἄλλοι ἄνδρες >neka οὐτε δυοῖν ἑκαστοῦ τοῦ Ἰλλίου τῆς εἰλεδοῦς φρσcesqai, φιλῆ; peistōn ὅτι ἡν κελεῦσι· ka^ˆ g|r^ˆ af pōleij ἡμῶν ὅθεν ἡσμὲν pe..qontai αὐτοῦς. ἡγὲ μὲν οἱ φολῶν ka^ˆ ὁμῶς τῆς α,τ.αῖ ka^ˆ 'Agas..an, ἡν αὐτοῦς 'Agas..aj f>sv ἡμῶς τι τοῦτων ἀτίον εἶναι, ka^ˆ katadikēzw ἡμαυτοῖς, e,, ἡγὲ petrobol..aj ἡ Ἰλλίου τινῶς bia..ou ἡχercw, τῆς ἡscfthj d.khj ἤχιος εἶναι, ka^ˆ ὀφσxw τῆν d.khn. fhm^ˆ δὲ ka^ˆ eῖ τινα Ἰλλον α,τιῶται, crÁnai ἡαυτῶν parasceῖn KI eῖndrJ kr<nai· οὐτῶ g|r^ˆ ἡν ὁμεῖς φολεῖ ἡμῶσιν τῆς α,τ.αῖ eῖhte.

Ξενοφώντας, Ἀνάβασις, 6.6.13

Λεξιλόγιο

οὔκουν: επομένως δεν

ἀπολύω τινὰ τῆς αἰτίας: απαλλάσσω κάποιον ἀπὸ τὴν κατηγορία

πετροβολία: λιθοβολισμός

ἐξάρχω: κάνω αρχή

ἐσχάτη δίκη: τὴν πιο μεγάλη τιμωρία

ὑπέχω τὴν δίκην: υφίσταμαι τὴν τιμωρία

Β' επίπεδο

Ὁ μὲν Ἀλκibiδῆς tosaàta εἶπεν, ὅς δὲ Lakedaimōnioi dianooúmenoi μὲν ka^ˆ αὐτῶ πρῶτερον strateúein ἡρ^ˆ τῆς Ἀρῆς, ἡσῖlon teij d' æti ka^ˆ periorèmenoi, polliù ἡῖlon ἡperrèsqhsan didēxantōj taàta >kasta αὐτοῖς ka^ˆ nom..santej par| toà safšstata e,,dōtoj φkhkošnai· éste τῆς ἡpiteic..sei τῆς Dekel e..aj prosecon ἡdh τῶν νοῶν ka^ˆ tō paraut..ka ka^ˆ τοῦ ἡ τῆς Sikel..v pšmpēin tin| timwr..an. Ka^ˆ Gúlippon tōn Kleandr..dou prostēxantej ἤrconta τοῦ Surakos..oj ἡkšleuon met' ἡke..wnn ka^ˆ tīn Korinq..wn bouleuōmenon poieῖn ὅρῶ ἡk tīn parōntwn ἡel ista ka^ˆ tēcistē tij cfel..a ἡxei τοῦ ἡke.

Θουκυδίδης, 6.93

Λεξιλόγιο

μέλλω: αναβάλλω, καθυστερώ/ με τελ. απαρέμφ.=σκοπεύω να, πρόκειται να

περιορῶμαι: περιμένω, αναβάλλω

ἐπιρρώννυμαι: αναθαρρῶ, παίρνω δύναμη

προσέχω τὸν νοῦν: στρέφω τὴν προσοχή μου

τιμωρία: ἡ βοήθεια

Άσκηση

Να μεταφράσετε τα κείμενα και να αναγνωρίσετε συντακτικά τους υπογραμμισμένους όρους.

Συντακτική αναγνώριση

tÁj `Ei I Edoj: αντικείμενο στο απαρ. απέχεσθαι

aÛto:j: αντικείμενο στο πείθονται

Øm©j, tÁj a„t..aj: άμεσο και έμμεσο αντικείμενο στο άπολύω

petrobol..aj, bia..ou: αντικείμενα στο έξάρχω

tÁj a„t..aj: αντικείμενο στο άπολελυμένοι είεν

tosaàta: σύστοιχο αντικείμενο

taàta: σύστοιχο αντικείμενο

>kasta: κατηγορ. προσδιορισμός

tí ¨riteic..sei, tŉn noàn: έμμεσο και άμεσο αντικείμενο στο προσείχον

to:j ¨n tí Sikel..v, timwr..an: έμμεσο και άμεσο αντικείμενο στο πέμπειν

ώφελία: υποκείμενο στο ήξει

Μεταφράσεις

Και γιατί οι Λακεδαιμόνιοι εξουσιάζουν και στη στεριά και στη θάλασσα. Επομένως δεν πρέπει εμείς οι άλλοι εξαιτίας ενός ή δύο ανδρών να απέχουμε από την Ελλάδα, αλλά πρέπει να υπακούσουμε σε ό,τι προστάζουν· εξάλλου και οι πόλεις, από τις οποίες καταγόμαστε, υπακούουν σε αυτούς. Εγώ λοιπόν απαλλάσσω από αυτή την κατηγορία και εσάς και τον Αγασία, αν ο ίδιος ο Αγασίας θα ισχυριστεί ότι εγώ είμαι σε κάτι υπαίτιος γι' αυτά και καταδικάζω τον εαυτό μου, αν εγώ πρώτος άρχισα το λιθοβολισμό ή κάποια άλλη βίαιη πράξη, να είμαι άξιος της πιο μεγάλης τιμωρίας και θα υποστώ την τιμωρία. Ισχυρίζομαι επίσης, αν κατηγορεί και κάποιον άλλο, ότι πρέπει να παρουσιασθεί στον Κλέανδρο, για να τον κρίνει γιατί έτσι θα ήταν δυνατόν να απαλλαγείτε από την κατηγορία.

Ο Αλκιβιάδης τόσα είπε και οι Λακεδαιμόνιοι που σχεδίαζαν κι οι ίδιοι προηγουμένως να εκστρατεύσουν εναντίον της Αθήνας, καθυστέρησαν όμως και περίμεναν, αναθάρρησαν πάρα πολύ διότι ο ίδιος εξήγησε το καθένα από αυτά και επειδή νόμισαν ότι άκουσαν (πληροφορήθηκαν) από αυτόν που τα γνώριζε πολύ καλά· έστρεφαν επομένως την προσοχή τους στον επιτειχισμό της Δεκέλειας και στο να στείλουν αμέσως βοήθεια σε αυτούς που βρίσκονταν στη Σικελία. Και αφού όρισαν ως άρχοντα των Συρακουσίων τον Γύλιππο, το γιο του Κλεανδρίδη, τον πρόσταζαν, αφού συσκεφθεί μαζί με εκείνους και τους Κορίνθιους, να προσπαθεί πώς στην παρούσα κατάσταση πιο πολύ και πιο γρήγορα θα φτάσει βοήθεια σε αυτούς που βρίσκονταν εκεί.